

Pr Liisa Pakosta
Justiits- ja digiminister

17.06.2026

Arupärimine lobikohtumiste kohta

Austatud justiits- ja digiminister

Eestis on viimastel aastatel avalikkuse tähelepanu leidnud töökohavahetused, kus juht või spetsialist liigub avaliku ja erasektori vahel ning asub tööle ettevõttesse, mida puudutava õigusloomega avalikus sektoris tegeles või hanketingimusi paika pani ehk esineb pöörduste efekt. Toimuvad kohtumised, kus endised ülemus ja alluv on teine teisel pool lauda ning räägivad läbi uutes rollides. Teadlikkus huvide konflikti vältimise vajalikkusest, pöörduste efektist ja lobikohtumiste avalikustamise tähtsusest on madal. Seega on ka kaitsepolitseiamet oma aastaraamatus toonud esile vajaduse pöörduste efekti tõttu kaaluda muudatusi, näiteks nn mahajahtumisaega rakendamist riskide maandamiseks, kus eelmisel töökohal saadud info, võrgustikud jne mõjutavad tuntavalt järgmisel töökohal tehtavaid otsuseid.

Teistes riikides nn mahajahtumisaega kasutatakse. Samuti rakendatakse organisatsioonisiseseid reegleid, kus endise kolleegiga kohtumisi ei tehta üksi, otsustel rakendatakse nelja silma põhimõtet. Lisaks avalikustatakse lobikohtumisi.

Eestis on 2021. aastal valitsuse otsusega kehtestatud lobistidega suhtlemise hea tava ametiisikule ja täitevvõimu puhul on teatud ametikohtadel lobikohtumised avalikustatakse. Aasta eest kinnitas ametnikueetika nõukogu juhise huvide konflikti vältimiseks avalike teenistujate liikumisel avaliku ja erasektori vahel. Seaduse tasemel on Eestis kehtestatud mahajahtumisaeg järelevalveametnikele, kes ei tohi aasta jooksul järelvalvatavasse ettevõttesse tööle asuda.

Lähtudes eelnevast, palume Teil vastata Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 139 alusel järgmistele küsimustele:

- 1) Kriiside, struktuurivahendite hoogsa kasutamise ja sõja tõttu on Eestis mõnes valdkonnas rahastamine hüppeliselt kasvanud. Rohkem raha, palju hankeid, aga väike valdkonna spetsialistide ring, kes ametikohti vahetavad, tähendavad ka suuremaid riske.

Kas justiits- ja digiministeerium näeb samuti, et riskid huvide konfliktiks ja korrupsiooniks on kasvanud ning tuleks astuda samme nende riskide maandamiseks?

- 2) Praegu on lobikohtumised reguleeritud täitevvõimu jaoks ja valitsuse otsusega. Kas justiits- ja digiministeerium kavandab lobikohtumiste reguleerimist seaduse tasemel?
- 3) Lobikohtumisi avalikustavad praegu ministrid, ministrite nõunikud, kantslerid, asekanclerid ning valitsusasutuste juhid. Kas leiate, et ka riigikogu ja osakonnajuhatajate lobikohtumised tuleks avalikustada?
- 4) Riigikogu korrupsioonivastase erikomisjoni kohtumisel rääkisite lobikohtumiste regulatsiooni uuendamise ettevalmistamisest. Millal plaanitud uuendused avalikustate?
- 5) Lobikohtumiste avalikustamise eesmärk on suurendada riigivalitsemise läbipaistvust ja usaldusväärsust. Ka pöörduste efektiga seotud riskide maandamiseks rakendatakse teistes riikides mitmeid meetmeid. Millised meetmed sobiksid Eestis pöörduse efektiga seotud riskide maandamiseks? Kas on kaalutud mahajahtumisa rakendamist?

Lugupidamisega

Rina Sikkut Bickert
 Lauri Laanets
 Toot Märra
 Asti Mäe
 Helmi Kutt Pärast
 Madis Kallas Kõhli
 Andre Hämmeri Hämmer
 Reili Rand Rand
 Hele Pihl Pihl